

Ștefan OPREA

Din programă și din afara ei

Cu *O noapte furtunoasă*, pe care a prezentat-o în premieră la jumătatea lunii noiembrie, Teatrul „Lucașăru” din Iași își înnobilează repertoriul stagiunii acesteia, venind în întâmpinarea spectatorilor adolescenți cu o lucrare clasică aflată în programa școlară. Scena ieșeană își onorează astfel una dintre obligațiile esențiale. Dar spectacolul, realizat de Ion Cibotaru (regia și scenografia) se adresează, în aceeași măsură, spectatorilor de toate vârstele – obligația colaborării cu școala fiind astfel depășită ca sferă de interes și orizont de așteptare.

După ce am văzut numeroase montări cu această piesă – unele onorabile, altele pidosnice și de-a dreptul trăsnite – am asistat, de data aceasta, la un spectacol care nu sare peste cal și nu vrea să fie, cu orice preț, viziune regizorală inedită.

Regizorul rămâne mereu „în text”, micile eliminări de replici fiind cu totul neînsemnate, iar „descoperirile” de subtext având măsură și justificare. Așa, de pildă, nu șochează faptul că *Spiridon* fură materiale de pe șantierul casei lui *Jupân Dumitrache* sau că același nu mai e ucenicul de prăvălie umil, supus tuturor din casă; el „se burică” chiar la stăpânul său, e colțos, bazându-se pe slăbiciunile mascate ale *Jupânului* și ca unul care știe multe din cele ce se petrec în jurul lui. Și cu *Zița*

Teatrul „Lucașăru” din Iași – *O noapte furtunoasă* de I.L. Caragiale. Regia și scenografia: Ion Cibotaru. Distribuția: Ion Agachi (*Jupân Dumitrache*), Tani Paraschiv (*Nae Ipingscu*), Adrian Zavloschi (*Chiriac*), Viorel Vârlan (*Spiridon*), Toma Hogeia (*Rică Venturiano*), Doina Iarcuczewicz (*Veta*), Liliana Mavriș-Vârlan (*Zița*), Gigi Sfaiteș (*Ghiță Țircădău*). Data premierei: 10 noiembrie 1999.

e mai îndrăzneț decât propune textul; pretinde răsplată în natură pentru serviciile de curier pe care i le face: pretinde să fie sărutat, o îmbrățișează, o pipăie etc., pregătindu-și terenul în vederea parvenirii la condiția lui *Chiriac*. Personajul e foarte bine interpretat de Viorel Vârlan – cu umor conținut, cu subtile tușe de caracter și cu deschideri de situații și relații inedite. Cât anume din această viziune aparține regizorului și cât actorului nu știm, dar lucrul ieșind bine, punem reușita pe seama amândurora. Altfel decât l-am văzut până acum e și *Nae Ipingscu* în interpretarea lui Tani Paraschiv: e un polițai „în țivil”, care a renunțat la permanentul „rezon”, înlocuindu-l cu pufnituri de răs în apartături, ca unul care își dă seama de ridicolul situației în care se află *Jupân Dumitrache*. Gazeta o citește la „portavoce”, cu sublinieri tonale sugestive atunci când pasaje din articolul lui Rică Venturiano au rezonanțe în actualitate. Este, și aceasta, o „găselniță” regizorală care nu violentează textul, dimpotrivă, îi subliniază impactul cu prezentul și îi mărește audiența. *Jupân Dumitrache*, interpretat de Ion Agachi, e un moșulică ridicol, susținut actoricește cu destul umor. Fără a exagera, Ion Agachi își îngăduie, totuși, să adauge de la el unele „completări” de replici, ceea ce îl deranjează pe spectatorul cunoscător. Și unele gesturi depășesc limitele cerute de o reprezentare destinată cu prioritate adolescenților. De altfel, în tot

spectacolul e un exces de gesturi, de mișcări inutile, de tăvăleală care, pe alocuri, acoperă efectul excepțional al replicilor. Excelează (în sens negativ), la acest capitol, Doina Iarcuczewicz, interpreta *Vetei*: prea multă zbatere fizică, prea mult zbucium și, în general, prea mult patetism. *Veta* nu e Fedra, totuși. Or, actrița pare a juca tragedie. Și nu e cazul. Ea pune accente exagerate pe starea *Vetei*, pe disperarea ei; rostește fatal replicile, cadentează, caută tonuri teribile etc. Un manierism al rostirii o amenință de mai multă vreme pe actriță și ea va trebui să se supravegheze cu atenție, pentru a nu fi mereu la fel, mereu aceeași, indiferent de personaj. Toma Hogeia e un *Rică* în nota obișnuită, impusă de cei mai buni interpreți anteriori, contribuția personală constând într-o anume severitate trucată în relația cu ceilalți, mai ales cu *Jupân Dumitrache*, față de care își rostește discursul ca un parlamentar actual – cu gravitate, cu falsă superioritate intelectuală și alură politico-patriotardă. Din costumația lui – chiloții tricolori nu fac efectul dorit, dimpotrivă. *O Ziță* nevrică, nu atât înamorată cât interesată de un măritiș avantajos interpretează Liliana Mavriș-Vârlan. Iar Adrian Zavloschi desenează destul de sigur un *Chiriac* mai mult farseur decât interesat realmente de relația cu *Veta*. Fără a aduce noutăți importante în interpretarea textului caragialean, spectacolul îl comunică în ce are el esențial.